

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

STUDY OF THE CONDITIONS FOR BUILDING RELATIONSHIPS BETWEEN
SCHOOLS AND COMMUNITIES IN SPECIAL AREA SCHOOL GROUPS
IN CHIANG DAO DISTRICT UNDER THE CHIANG MAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE DISTRICT 3

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2025

Copyright 2025 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชียงใหม่ เขต 3

ของ สิรินทรา กำคำ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิติมา วรรณศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวลัย อุ่นกอง)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักชิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** สิรินทรา กำคำ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา,
2567
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส
- คำสำคัญ:** การสร้างความสัมพันธ์, โรงเรียนกับชุมชน, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว จำนวน 217 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ จากการศึกษาพบว่า 1) สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน รองลงมา คือ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนและหน่วยงานอื่น 2) เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและวุฒิการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

Title: STUDY OF THE CONDITIONS FOR BUILDING RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOLS AND COMMUNITIES IN SPECIAL AREA SCHOOL GROUPS IN CHIANG DAO DISTRICT UNDER THE CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE DISTRICT 3

Author: Sirintra Kakham, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2024

Advisor: Assistant Professor Dr. Natthawut Sabphaso

Keywords: Building a Relationship between the School and the Community

ABSTRACT

The purposes of this research 1) to study the condition of building relationships between schools and communities 2) to compare the relationship building between schools and communities in special area school groups in Chiang Dao district according to the opinions of the school administrators and teachers classified by work experience and educational background. The sample group used in this research was 217 administrators and teachers. The research tools used were questionnaires and statistical analysis methods such as percentage, mean, standard deviation, T-test, One-way Analysis of Variance (ANOVA). When the differences were found, the pair differences were tested using Scheffe's method. The overall research found that building relationships between schools and communities in special area school groups in Chiang Dao district were at a high level. When considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level. The highest average was Support and Use of Learning Resources Local Wisdom of The Community, followed by Community Service. The lowest average was in terms of build relationships between the school and community other agencies. When comparing the classification according to work experience and educational qualifications, all 5 aspects were not different.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภูมิ สัพโส อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ จนการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายบริหาร และพัฒนา คุณภาพนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, นายวุฒิชัย แก้วใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจม 2 บ้านน้ำรุ และนายปณณวิษญู ฐานันดรวิไล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเมืองนะ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ทั้งปวง และคอยให้คำแนะนำระหว่างการศึกษามาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ที่สนับสนุน ให้กำลังใจทุกเวลา ที่เหน็ดเหนื่อย ให้ความช่วยเหลือทุกๆ ด้าน จนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

สิรินทรา กำคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38

การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage).....	42
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.).....	44
ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3	52
บทที่ 5 บทสรุป.....	55
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	66
ภาคผนวก ข แบบแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	67
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็น	73
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	74
ประวัติผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการ	10
ตาราง 2 จำนวนสถานศึกษาจำแนกตามขนาดและอำเภอ	10
ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ สถานศึกษา.....	23
ตาราง 4 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	37
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	42
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา	43
ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การ ทำงาน.....	43
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม.....	44
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการประชาสัมพันธ์.....	45
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	46
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษใน อำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการให้บริการ ชุมชน.....	48

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
 ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ...49

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
 ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงาน
 อื่น.....51

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
 ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา52

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
 กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
 เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน53

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 สรุปรอบแนวคิด.....35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน และส่งเสริมให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุมชนต้องการให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และต้องการให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สนองความต้องการของคนในชุมชน โรงเรียนต้องการทรัพยากรจากชุมชนเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา และต้องการการสนับสนุนจากชุมชนในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลในชุมชนมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นใช้จัดการศึกษา โดยการสนับสนุน การอุดหนุน ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 54) ให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฎิรูปการ ศึกษาจำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงิน และการคลัง กฎหมาย มหาชน และกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีใช้ข้าราชการ หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐรวมอยู่ด้วย ไม่น้อยกว่าสามคน ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายได้ให้เลขาธิการสำนักงานปฎิรูปการศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร และบริหารกิจการของสำนักงานปฎิรูปการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารคณะกรรมการบริหารและเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่ง วาระเดียวเป็นเวลาสามปี (มาตรา 76) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545)

ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงถือเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง งานหนึ่งของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบทซึ่งโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และโรงเรียน

ยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอีกด้วย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำให้ครูกับผู้บริหาร นักเรียน และประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน นำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียน การสอนตามความต้องการของชุมชน เพื่อให้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ ทำให้โรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชนโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคน ในชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งรวมสาขาวิชาต่างๆ โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม โรงเรียนเป็น ศูนย์อบรมของชุมชนและโรงเรียนกับชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน (รุ่งทิพย์ เข้มทิศ, 2559, หน้า 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567) ขึ้น ซึ่งสามารถ ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนด กรอบ และแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการดำเนินงานให้กับกลุ่มงาน ในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดส่งเสริมให้นักเรียน มีความรักความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เกิดความตระหนัก มีจิตสำนึกเห็นคุณค่าของภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามบริบทบนพื้นฐานของพหุวัฒนธรรม และมีความรู้ความสามารถในการสืบสาน อนุรักษ์ ต่อยอด เกิดเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ทางพหุวัฒนธรรมขับเคลื่อนโดยโครงการรักถิ่นฐานผูกพันบ้านเกิด จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่าจะมีแนวทางอย่างไรในการพัฒนา เสริมสร้างให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาไปพร้อมกัน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็น หน้าที่อันสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ พิเศษ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3, 2567)

อำเภอเชียงดาวเป็นอำเภอหนึ่งที่อยู่ติดชายแดนไทย-พม่า เป็นพรมแดนระหว่างประเทศ เป็นเมืองที่มีสภาพภูมิประเทศที่สวยงามกลางหุบเขา ผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์อยู่ร่วมกันถึง 14 ชชาติพันธุ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ,ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566) ซึ่งอยู่ในพื้นที่พิเศษในเงื่อนไขที่ ก.ค.ศ. กำหนดถึงการลดระยะเวลาดำรงตำแหน่งจาก 4 ปี เหลือ 3 ปี และตามหนังสือที่อ้างถึงได้แจ้งการลดระยะเวลาตามเงื่อนไขคุณสมบัติเฉพาะสำหรับวิทยฐานะ ของ ผู้ขอมีวิทยฐานะ หรือเลื่อนวิทยฐานะสายงานการสอนและสายงานบริหารสถานศึกษา โดยกำหนด ผู้มีคุณสมบัติ ตามเงื่อนไขข้อ 1.2 ว่า “เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใน พื้นที่ที่มีความยากลำบากโดยเป็นพื้นที่ที่เป็นเกาะ หรือบนภูเขาสูง หรือหุบเขา หรือเชิงเขา ที่ไม่สามารถ เดินทางด้วยพาหนะใด ๆ ได้สะดวกตลอดปี หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ หรือ เหตุอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยต้องปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่พิเศษ ไม่น้อยกว่า 3 ปี นับถึงวันที่ยื่นคำขอ มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ ทั้งนี้ หากได้รับการแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะตาม เงื่อนไขข้อนี้ไปแล้ว และได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่พิเศษต่อเนื่องไปอีกไม่น้อยกว่า 3 ปี ก็สามารถใช้ เงื่อนไขข้อนี้ขอลดระยะเวลาในการขอเลื่อนวิทยฐานะในวิทยฐานะถัดไปได้” (สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ดังนั้น โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ จึงสามารถเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และพัฒนาของชุมชน ช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน ความท้าทายที่กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษต้องเผชิญการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง ที่สำคัญที่สุดก็คือ สถานศึกษาได้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตของชุมชน รู้จักใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ทั้งในด้านการดำรงชีวิตของตน และการแก้ไขปัญหาของชุมชน มีความตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนต่อการดำรงชีวิตของตนเองและชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3, 2567)

จากความเป็นมาทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อที่จะนำข้อมูลผลการศึกษาค้นคว้าไปเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ และเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องพร้อมที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาโรงเรียนพร้อมกันกับชุมชน ในสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่มีหลากหลายทางชาติพันธุ์อยู่ร่วมกัน กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กในพื้นที่ที่ด้อยโอกาส สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ การแก้ไขปัญหาพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่เหล่านี้ เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากการที่ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง จากนั้นพิจารณาที่จะใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ตามตารางที่ 1 โดยได้ตัวแปรจากการสังเคราะห์ ด้านที่มีความถี่สูงสุดจำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
3. ด้านการให้บริการชุมชน
4. ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
5. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 26 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, ข้อมูล ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของประชากรในแต่ละโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งกลุ่ม

ประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยก่อน จำนวนสมาชิกในกลุ่มย่อยจะถูกกำหนดให้เป็นสัดส่วน (proportion) ตามสัดส่วนที่ปรากฏในประชากร

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

- 1.1 ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม
 - 1.1.1 ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี
 - 1.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี
 - 1.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปี ขึ้นไป
- 1.2 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม
 - 1.2.1 ปริญญาตรี
 - 1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2. ตัวแปรตาม คือ สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ใน 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์
- 2.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
- 2.3 ด้านการให้บริการชุมชน
- 2.4 ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
- 2.5 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน ให้มีความแข็งแกร่งและเจริญก้าวหน้า โดยใช้แหล่งทรัพยากรซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ รวมทั้งการสานสัมพันธ์อันดีที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรภายในโรงเรียนและประชาชนในชุมชน การดำเนินการบริหารงานติดต่อประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชนสร้างความเข้าใจระหว่าง ชุมชน ผู้บริหาร คณะครูอาจารย์และสร้างความรู้สึกรักว่าโรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ทั้งโรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ จัดทำรายงานผลการเรียน

จัดประชุมผู้ปกครอง จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียนเพื่อให้ชุมชนทราบ และมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของโรงเรียน ให้ชุมชนได้ร่วมพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนปฏิบัติงานไปได้ด้วยดี และประสบปัญหาน้อยลงหรือไม่มีปัญหาอีกต่อไป

1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้ โดยการเรียนรู้จากคนในท้องถิ่นที่มีเป้าหมายหลักในการตอบสนองต่อความต้องการร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน โดยให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดแก่ตัวนักเรียนเอง

1.3 ด้านการให้บริการชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น และจัดให้บริการ และอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาใน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น

1.4 ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน หมายถึง การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะประชาชนชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่นและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.5 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การเดินเก็บขยะในชุมชน ทำความสะอาดถนน วัดโบสถ์ และที่สาธารณะ การร่วมงานประเพณีของชุมชน และกิจกรรมทางศาสนา เช่น ร่วมแห่เทียนพรรษา ร่วมงานลอยกระทง งานประจำปีของวัด การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งานมงคลสมรส งานศพ ฯลฯ โดยโรงเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านได้อย่างหลากหลาย รวมถึงการให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ต่างๆ การฝึกทักษะและอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน การใช้สถานที่ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน

โดยโรงเรียนนำนักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ซึ่งช่วยให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษจำนวน 26 โรงเรียนในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูอัตราจ้าง พนักงานราชการครูที่ปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษจำนวน 26 โรงเรียนในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

4. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูผู้สอนในสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. 1-5 ปี
2. 6-10 ปี
3. 11 ปี ขึ้นไป

5. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครู และผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกเป็น ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

6. สถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว หมายถึง สถานศึกษาตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศ โดยให้คำนิยามถึงพื้นที่ที่เป็นเกาะหรือบนภูเขาสูงหรือหุบเขา เชิงเขา ที่ไม่สามารถเดินทางด้วยพาหนะใด ๆ ได้สะดวกตลอดปี เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศหรือเหตุอื่นโดยอาจนำประกาศของกระทรวงการคลังหรือกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา ในเขตอำเภอเชียงดาว มีจำนวน 26 โรงเรียนตามประกาศกระทรวง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้า เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ และเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องพร้อมที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาโรงเรียนพร้อมกันกับชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และกลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
 - 1.2 ความหมาย และความสำคัญของโรงเรียนพื้นที่พิเศษ
 - 1.3 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.1 ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.2 ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.3 ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 2.4 แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดของการวิจัย

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

1. ข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีพื้นที่ให้บริการ จำนวน 5 อำเภอประกอบด้วย อำเภอฝาง อำเภอแม่เมาะ อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง ซึ่งเป็นเขตชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา การคมนาคมและการติดต่อระหว่างสถานศึกษาเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล และเป็นภูเขาสูง นักเรียนมีหลากหลายชาติพันธุ์ มีความต่างทางด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และจำนวนหนึ่งยังเป็นผู้อพยพจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาขายแรงงาน ทำให้มีเด็กวัยเรียนจำนวนมากที่ไม่มีเอกสารทางทะเบียนราษฎร ส่งผลกระทบต่อการให้บริการ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้มีความยุ่งยากและซับซ้อน

มากขึ้น จากสภาพภูมิประเทศซึ่งอยู่ในพื้นที่ภูเขาสูงทุรกันดาร ส่งผลให้ผู้เรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเข้าเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนของตนไม่สะดวกต่อการเดินทางไป-กลับในวันเดียว ต้องเข้าพักนอนในสถานศึกษา ซึ่งต้องเป็นธุระจัดหาที่พักให้ตามสภาพความขาดแคลนในรูปแบบของโรงเรียนพักนอน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กในพื้นที่ที่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3, 2567)

ตาราง 1 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการ

อำเภอ	สถานศึกษาสังกัด สพ.ช.ม.3				สถานศึกษานอกสังกัด					
	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม	โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนพักนอน	สพม.	โรงเรียนเอกชน	ตชด.	การศึกษาพิเศษ
เชียงดาว	22	16	1	39	11	7	2	4	2	1
ฝาง	27	20	1	48	15	0	1	6	1	0
แม่อาย	23	12	1	36	4	5	0	0	2	1
เวียงแหง	6	3	0	9	0	1	1	0	1	0
ไชยปราการ	13	8	0	21	7	0	1	5	0	0
รวม	91	59	3	153	37	13	5	15	6	2

ตาราง 2 จำนวนสถานศึกษาจำแนกตามขนาดและอำเภอ

อำเภอ	จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด	จำแนกขนาดสถานศึกษา			
		ขนาดเล็ก (นร.1-120 คน)	ขนาดกลาง (นร.121-600 คน)	ขนาดใหญ่ (นร.601-1,500 คน)	ขนาดใหญ่พิเศษ (นร.1,501 คนขึ้นไป)
เชียงดาว	39	11	23	4	1
ฝาง	48	15	30	3	0
แม่อาย	36	4	30	2	0
เวียงแหง	9	0	8	1	0
ไชยปราการ	21	7	13	1	0
รวม	153	37	104	11	1

โครงสร้างการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2560 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 ซึ่งแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็น 9 กลุ่ม 1 หน่วย ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
8. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

ทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ดำเนินการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามภารกิจที่ได้รับผิดชอบ และจากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งได้น้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (National Strategy) นำมาวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในสู่การกำหนดในทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อีกทั้งได้นำจุดเน้นเชิงนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดนโยบาย จุดเน้น แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ตามที่ได้ปรากฏในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 และ ใช้แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา

2. ความหมาย และความสำคัญของโรงเรียนพื้นที่พิเศษ

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการลดระยะเวลาการขอมิวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ สำหรับสายงานการสอนและสายงานบริหารสถานศึกษา (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.4/ว26 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2565)

เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ก.ค.ศ. จึงกำหนดมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะขึ้นใหม่ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.4/ว 3 ลงวันที่ 26 มกราคม 2564 โดยมาตรฐานวิทยฐานะได้กำหนดให้มีการลดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือ ดำรงวิทยฐานะ จาก 4 ปี เหลือ 3 ปี เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถขอมิวิทยฐานะ หรือเลื่อนวิทยฐานะได้เร็วขึ้น ภายใต้เงื่อนไขการลดระยะเวลาที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่งการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ ได้ถูกกำหนดเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สามารถนำไปลดระยะเวลาเพื่อขอมิวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะได้ ก.ค.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการลดระยะเวลาการขอมิวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ สำหรับสายงานการสอนและสายงานบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. หลักเกณฑ์และวิธีการ

“สถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ” หมายความว่า สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการประกาศเป็นสำนักงานในพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลัง หรือ สถานศึกษาในพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา (เฉพาะพื้นที่ อำเภอกะเปอร์ สะบ้าย้อย นาทวี และจะนะ) หรือ เหตุอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนด

“พื้นที่สูง” หมายความว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาที่มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 500 เมตร ขึ้นไป หรือตั้งอยู่ในพื้นที่เนินเขา ภูเขา เทือกเขาสูงกว่าความสูงเฉลี่ยของจังหวัด หรือ สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในหุบเขาระหว่างภูเขาที่มีเส้นทางคมนาคมจากศาลากลางจังหวัดถึงที่ตั้งของสถานศึกษา ผ่านเนินเขา ภูเขา เทือกเขาความสูงเฉลี่ยมากกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 500 เมตรขึ้นไป

“พื้นที่เกาะ” หมายความว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีน้ำล้อมรอบโดยตลอดพื้นที่มีลักษณะตัดขาดตลอดปี และต้องเดินทางสัญจรโดยทางเรือหรือทางอากาศเท่านั้น ไม่สามารถสัญจร โดยทางถนนได้

“พื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร” หมายความว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ และมีความสำคัญด้านความมั่นคงชายแดน

2. การพิจารณาสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ เพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการลดระยะเวลาการขอมิวิทยฐานะ หรือเลื่อนวิทยฐานะสำหรับสายงานการสอนและสายงานบริหารสถานศึกษา ดังนี้

2.1 สถานศึกษาที่ได้รับการประกาศเป็นสำนักงานในพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลัง พิจารณาจากสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความยากลำบาก โดยเป็นพื้นที่ที่เป็นเกาะ หรือบนภูเขาสูง หรือหุบเขา หรือเชิงเขา ที่ไม่สามารถเดินทางด้วยพาหนะใด ๆ ได้สะดวกตลอดปีและได้รับการประกาศเป็นสำนักงาน ในพื้นที่พิเศษตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดสำนักงานในพื้นที่พิเศษ โดยให้ส่วนราชการเสนอรายชื่อสถานศึกษาที่ได้รับการประกาศเป็นสำนักงานในพื้นที่พิเศษ ไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. ทุกปีงบประมาณที่ได้รับการประกาศฯ เพื่อเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาต่อไป

2.2 สถานศึกษาในพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา (เฉพาะพื้นที่อำเภอเทพา สะบ้าย้อย นาทวี และจะนะ) พิจารณาจากสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ ในพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา (เฉพาะพื้นที่อำเภอ เทพา สะบ้าย้อย นาทวี และจะนะ) โดยให้ส่วนราชการเสนอรายชื่อสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ ไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาต่อไป

2.3 เหตุอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนด โรงเรียนพื้นที่พิเศษมีขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความเท่าเทียมครูในพื้นที่ห่างไกลมักประสบปัญหาในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่จำกัด การลดระยะเวลาในการขอมีวิทยฐานะจึงเป็นการช่วยให้ครูเหล่านี้มีโอกาสพัฒนาตนเองได้เร็วขึ้น เพื่อดึงดูดครูที่มีคุณภาพ การลดระยะเวลาในการขอมีวิทยฐานะเป็นแรงจูงใจ สำคัญในการดึงดูดครูที่มีคุณภาพไปปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูในหลายพื้นที่ห่างไกลยังคงขาดแคลนครู การลดระยะเวลาในการขอมีวิทยฐานะจะช่วยกระตุ้นให้ครูที่มีอยู่แล้วอยากปฏิบัติงานต่อไปในพื้นที่ และยังดึงดูดครูใหม่ ๆ เข้ามาทำงานได้มากขึ้น

3. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

อำเภอเชียงดาวเป็นหนึ่งในอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำปิง ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญของประเทศไทย และเป็นหนึ่งในสองของแม่น้ำที่บรรจบมาเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา และปัจจุบันอำเภอเชียงดาว ตั้งเป็นอำเภอครบ 116 ปี (ตั้งเป็นอำเภออย่างเป็นทางการในวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2451) และในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 ยูเนสโกได้ประกาศตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑลแห่งใหม่ของโลก คือ พื้นที่สงวนชีวมณฑลดอยเชียงดาว นับเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลลำดับที่ 5 ของประเทศไทย

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอเชียงดาวมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับรัฐฉาน (ประเทศพม่า) และอำเภอไชยปราการ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไชยปราการและอำเภอพร้าว

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอแม่แตง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปาย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) และอำเภอเวียงแหง

ดอยหลวงเชียงดาว ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลแห่งใหม่ของโลกจากยูเนสโก (UNESCO) เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 ซึ่งองค์การยูเนสโกมีกำหนดประกาศให้และพื้นที่สงวนชีวมณฑลดอยหลวงเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลแห่งใหม่ของโลก สภาพพื้นที่อำเภอเชียงดาวเป็นภูเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบเชิงเขา ส่วนที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเชียงดาวเป็นชุมชนหนาแน่นของอำเภอตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มของแม่น้ำปิง โดยมีทางหลวงสายเชียงใหม่-ฝาง หมายเลข 107 ผ่านขนานยาวเหนือ-ใต้ความยาวประมาณ 38 กิโลเมตรบริเวณที่ราบกว้างประมาณ 4 กม. คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 48 ตร.กม. ความแตกต่างความสูงอยู่ในช่วงประมาณ 300-400 เมตรของระดับน้ำทะเลปานกลางซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของตำบลเชียงดาว ส่วนที่ตั้งของตำบลของตำบลแม่ณะ ตำบลเมืองงาย ตำบลทุ่งข้าวพวง ตำบลปิงโค้ง ตำบลเมืองนะ และตำบลเมืองคอง เป็นบริเวณป่าไม้ภูเขาสูงเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะตำบลเมืองคอง มีความสูงเฉลี่ยเกิน 1,000 เมตร ของระดับทะเลปานกลาง ในพื้นที่อำเภอเชียงดาวมีภูเขาที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ดอยหลวงเชียงดาวสูง 2,175 เมตรของระดับน้ำทะเลปานกลาง ลำน้ำที่สำคัญ มีดังนี้ แม่น้ำปิง มีต้นกำเนิดจากดอยถั่วยบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ในท้องที่ตำบลเมืองนะ ไหลผ่านตำบลเมืองงาย ตำบลเชียงดาว ตำบลปิงโค้ง และตำบลแม่ณะ เข้าสู่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ รวมความยาว ที่ไหลผ่านอำเภอเชียงดาวประมาณ 97 กิโลเมตร แม่น้ำแตง มีต้นกำเนิดบริเวณดอยถั่วป่อง และดอยหลักแตงชายแดนไทย-เมียนมาร์ในท้องที่อำเภอเวียงแหง ไหลผ่านตำบลเมืองคอง ไปสู่อำเภอแม่แตง รวมความยาวที่ไหลผ่านอำเภอเชียงดาว ประมาณ 35 กิโลเมตร (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว. “พื้นที่สงวนชีวมณฑล”. ออนไลน์)

ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอำเภอเชียงดาว มีพื้นที่ติดชายแดนประเทศเมียนมาร์ในพื้นที่ตำบลเมืองนะ และมีจุดผ่านแดนที่อยู่ในความดูแลของหน่วยทหาร คือ ช่องทางอนุญาตหนองเขียว ในความดูแลของหน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารม้าที่ 4 กองกำลังผาเมือง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 เป็นต้นมา ในพื้นที่อำเภอเชียงดาว มีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก อำเภอเชียงดาวเป็นเมืองที่มีสภาพภูมิประเทศที่สวยงามกลางหุบเขา ผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์อยู่ร่วมกัน มีดอยหลวงเชียงดาว ถ้ำเชียงดาว ที่เป็นเอกลักษณ์มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวตลอดจนสถานที่อื่น ๆ และมีจุดผ่อนปรนการค้า ปัจจุบันมีอยู่ 13 แห่ง ในพื้นที่ 4 จังหวัด ซึ่งหนึ่ง

ในนั้น คือ จังหวัดเชียงใหม่ จุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอก เมืองสาต, รัฐฉาน (เชียงดาว) อำเภอ เชียงดาวมีหมู่บ้านที่ติดกับชายแดน บ้านป่าแฉม เมืองหาง ประเทศพม่า เป็นหนึ่งในอำเภอของจังหวัด เชียงใหม่ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำปิงซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญของประเทศไทย และเป็นหนึ่งในสองของ แม่น้ำที่บรรจบมาเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอเชียงดาว มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัด ใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับรัฐฉาน (ประเทศพม่า) และอำเภอไชยปราการ ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไชยปราการและอำเภอพร้าว ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอแม่แตง ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอ ปาย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) และอำเภอเวียงแหง ซึ่งในพื้นที่อำเภอเชียงดาว มีแรงงานจากประเทศ เพื่อนบ้านเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวนมากเชียงดาวมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาทิ วัฒนธรรม ของชาวไทยใหญ่ ม้ง มูเซอ ลีซอ ปกาเกอญอ และวัฒนธรรมล้านนา ซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติ (สุกัณฑ์ อินทวัน และคณะ, 2559)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาซึ่งนอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาแล้ว ยังมีหน้าที่ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกัน และกันอยู่ตลอดเวลา ผลกระทบของโรงเรียนต่อชุมชน คือ ความสามารถในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของบุคคลในชุมชนนั้น ในขณะเดียวกันชุมชนก็มี ผลกระทบต่อโรงเรียนเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในการจัดการศึกษาจะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือ และการสนับสนุนของชุมชน ถ้าหากชุมชนไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ให้การสนับสนุนโรงเรียนก็ไม่สามารถจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นไปใน ลักษณะที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนชุมชนเป็น งานที่สำคัญงานหนึ่งของโรงเรียน

1. ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาเอกสารของผู้วิจัย พบว่า นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ชูชาติ พวงสมจิตร (2560) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นวิธีการ บริหารงานเพื่อแสวงหาความร่วมมือ การสร้างความเข้าใจเพื่อนำมาซึ่งการดำเนินความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 13) ได้ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน หมายถึง กิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จของการศึกษาที่มีต่อนักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนของชุมชน

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 26) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การวางแผนดำเนินการบริหารงาน และการติดต่อประสานความร่วมมือในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคล และการสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชน ผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ เพื่อสร้างความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นของชุมชนจริงๆ ส่งเสริมเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน และที่ชุมชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทั้งในโรงเรียนและชุมชน

สมนึก พงษ์สกุล (2556, หน้า 13) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นวิธีการหรือกระบวนการใด ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน เป็นการร่วมกันวางแผน ควบคุม ประสานงาน และเผยแพร่ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

อรธณพ คุณเศรษฐ (2556, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือการทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม เกี่ยวกับการศึกษาให้ก้าวหน้า และเกิดประสิทธิภาพสูง

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับประชาชนหรือการดำเนินการของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การดำเนินงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน

2. ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กล่าวได้ว่า โรงเรียนนอกจากเป็นสถาบันการศึกษาแล้ว โรงเรียนยังมีลักษณะเป็นสถาบันสังคมท้องถิ่นอีกด้วย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์กับชุมชนจากการศึกษาเอกสารของผู้วิจัยพบว่า นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

จิรนนท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน ซึ่งจะทำให้สถานศึกษารับการส่งเสริม สนับสนุน ได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากชุมชนซึ่งจะเอื้ออำนวยให้โรงเรียนดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไปด้วยดี

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 14) ให้ความหมายของความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. ใช้วิธีที่หลากหลายที่จะสร้างความสัมพันธ์และต้องทำอย่างต่อเนื่อง
2. ต้องยึดหลักมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และเวลาเพื่อให้โรงเรียนและชุมชน ต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน
3. ปรับบทบาทให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและเข้าใจชุมชนอย่างละเอียด
4. มีการชี้แจงผลการดำเนินงานของโรงเรียน

กนกวรรณ สุภาราญ (2563) จากการศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วม และความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน และนักเรียนอย่างครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการเรียนรู้การปฏิบัติตน และการประสบความสำเร็จในชีวิต ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาเพิ่มเติมยังพบว่า ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควรบูรณาการ การทำงานควบคู่ไปพร้อม ๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

จากที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและโรงเรียน ในข้างต้นนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียนและชุมชนที่มีคุณภาพ ซึ่งก็เกิดข้อสงสัยและการตั้งคำถามเป็นอย่างมาก ว่าความร่วมมือที่ดีที่มีคุณภาพนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร อะไรคือตัวการสำคัญที่จะทำให้ความร่วมมือนั้นเกิดขึ้นอย่างประสบความสำเร็จได้ แนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และการประสานระหว่างส่วนต่าง ๆ ควรประกอบไปด้วยผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ ผู้นำทางการบริหารของโรงเรียนที่เห็นชอบ และให้การสนับสนุนกับความร่วมมือ กลุ่มครูผู้สอนในโรงเรียนผู้มีความสนใจจำนวนหนึ่ง อีกทั้งสมาชิกครอบครัวของนักเรียน ตัวแทนกลุ่มนักเรียน และกลุ่มคนในชุมชนผู้สนใจ ยิ่งไปกว่านั้นยังหมายรวมถึงการขอความร่วมมือจากโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ครอบครัวของนักเรียน นักเรียน และหน่วยงานที่ให้ความสนใจในบริเวณพื้นที่ข้างเคียง เช่น กลุ่มผู้ทำงานเพื่อสังคม มูลนิธิ กลุ่มธุรกิจ เพื่อชุมชนหรือหน่วยงานจากภาครัฐที่มีความสนใจในการทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในความร่วมมือ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติและสร้างความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ครอบครัวและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษาเรื่องแผนการหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในโรงเรียน พบว่า สิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม คือ การสร้างเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจนตรงประเด็น ตั้งอยู่บนความเป็นจริงและสามารถปฏิบัติได้ โดยส่วนใหญ่จะแบ่งเป้าหมายออกเป็น 3 ด้านหลัก ๆ ที่มุ่งเน้น ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมและด้านสภาพแวดล้อมภายในภายนอกโรงเรียน เป็นต้น รวมทั้งกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในแต่ละช่วงเวลาของแผนงานที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการในการพัฒนาความร่วมมือ นอกจากนี้ยังต้องทำการติดตามผลการปฏิบัติงาน และปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์

ความเหมาะสมของบริบทชุมชนอยู่เสมอ ทั้งนี้รายละเอียดและข้อจำกัดของการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ชุมชนนั้นย่อมแตกต่างกันไป อีกทั้งประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ควรคำนึงถึงในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ อันได้แก่ การเข้าใจและยอมรับค่านิยม วัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งที่คนในชุมชนยึดถือเป็นสำคัญซึ่งแต่ละชุมชนก็มีลักษณะแตกต่างกันไป ไม่ควรตัดสินใจความต้องการหรือความคิดของคนในชุมชนจากมุมมองของผู้ปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว อีกทั้งการรู้จักและเข้าใจกลุ่มคน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ที่คนในชุมชนให้การนับถือและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งจะมีส่วนในการชี้แนะและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นการทำความเข้าใจ การรู้จักคนในพื้นที่อย่างกว้างขวาง และการทำงานเชิงรุก โดยการเข้าถึงพื้นที่ชุมชนให้มากยิ่งขึ้นจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

บริบทของชุมชนที่รายล้อมโรงเรียน และที่อยู่อาศัยของนักเรียนล้วนส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น ข้อจำกัด ความท้าทาย และลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชนต่างก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ลักษณะนิสัย รวมทั้งแบบแผนการดำเนินชีวิตอีกด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าภายในชุมชนเต็มไปด้วยคนว่างงาน มีการใช้ความรุนแรง และถ้อยคำหยาบคายเป็นประจำ เด็กนักเรียนก็มีแนวโน้มจะเลียนแบบ และนำเอาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นมาปรับใช้จนกลายเป็นนิสัยได้ ดังนั้น ความพยายามในการจัดการปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่ซับซ้อน รวมทั้งการปรับสภาพแวดล้อมหรือชุมชนซึ่งมีอิทธิพลอย่างสูงต่อเด็ก เยาวชน และนักเรียน จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนและพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาของนักเรียนในระยะยาวได้ เช่น การจัดสรรพื้นที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือห้องสมุดชุมชนโดยได้รับหนังสือจากโรงเรียนและผู้สนับสนุนในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามาอ่านหนังสือ ทำการบ้านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ในช่วงเริ่มต้นของความร่วมมือมักจะประสบกับอุปสรรค และการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ก็มีลักษณะค่อย ๆ เป็น ค่อย ๆ ไป ซึ่งใช้เวลาไปกับการศึกษาบริบทพื้นที่และสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างความร่วมมือจากคนในชุมชน การเรียนรู้ การสื่อสารและทำความเข้าใจบริบทของพื้นที่ชุมชน จะช่วยให้การประสานความร่วมมือเต็มไปด้วยข้อมูล และประชาชนในชุมชนเข้าใจความสำคัญของความร่วมมือ อาจก่อให้เกิดแรงสนับสนุนที่เพิ่มมากขึ้นตามมาด้วย ดังตัวอย่างความสำเร็จจากการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน ครอบครัวและโรงเรียนเกิดเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน” หรือ Community Learning Centers (CLCs) ซึ่งแต่ละศูนย์การเรียนรู้นั้นก็ยังมีลักษณะพิเศษ หรือจุดมุ่งเน้นที่แตกต่างกันไปตามความต้องการของชุมชนและโรงเรียนในแต่ละพื้นที่ ในบางพื้นที่ความร่วมมือนั้นก่อให้เกิดโครงการที่มีประโยชน์ ลดค่าใช้จ่ายทับซ้อนและลดอุปสรรคที่ขัดขวางการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมากมาย เช่น โครงการอาหารกลางวันฟรี หรือโครงการอาหารกลางวันราคาถูกลง โดยเป็นการสร้างงานให้แก่สมาชิกชุมชนและช่วยให้นักเรียนเข้าถึงอาหารของโรงเรียนได้ทั่วกัน และ

ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนเหมาะสมในราคาที่ถูกลง หรือ โครงการกิจกรรมสร้างสรรค์หลังเลิกเรียน ที่ซึ่งสมาชิกชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสอนการบ้าน เล่น กีฬา และทำงานศิลปะฝึกอาชีพร่วมกันในช่วงหลังเลิกเรียนให้นักเรียนที่อาศัยอยู่ในชุมชนข้างเคียง โดยใช้สถานที่บางส่วนของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเกิดสายสัมพันธ์ที่ ดีระหว่างคนในชุมชน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดและฝึกทักษะการใช้ชีวิตอยู่ ร่วมกับคนต่างวัยได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อความหลากหลายภายในสังคมและสมาชิกในชุมชน ผู้สูงอายุ ก็จะได้ใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์และรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

ดังนั้น ด้วยผลลัพธ์ความสำเร็จอันเกิดจากความร่วมมือของชุมชน ครอบครัวและนักเรียน ที่กล่าวมาในข้างต้น จะกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนความร่วมมือให้เกิดผล ในระยะยาวอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักในความสำคัญและเป้าหมายของความ ร่วมมือภายใต้บริบททางสังคมและเศรษฐกิจของตน ทั้งมีความเข้าใจในความต้องการของครอบครัว ชุมชนและโรงเรียนนำข้อมูลที่ได้มาประกอบเข้าด้วยกันผ่านการสื่อสาร การพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกัน และกันโดยสิ่งสำคัญคือจะต้องกำหนดเป้าหมายที่ผู้มีส่วนร่วมนั้นมีร่วมกันให้ได้ อีกทั้งเป้าหมายร่วม ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับบริบทและจุดแข็งซึ่งแต่ละชุมชนมีอยู่เป็นทุนเดิมพื้นฐาน เมื่อมีเป้าหมาย มีมุมมองที่เห็นพ้องกัน มีแรงผลักดัน และเกิดความใฝ่ฝันที่จะพัฒนาแล้วนั้น การสร้างความร่วมมือ ให้สำเร็จนั้นจะทำได้ง่ายขึ้น ลักษณะความร่วมมือจะเป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เนื่องจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องนั้นเกิดความตระหนักและดำเนินการขับเคลื่อนความร่วมมือจากความต้องการของพวกเขา เอง ไม่ใช่การทำตามคำสั่งหรือการบังคับอย่างผิวเผิน ไม่เกิดการเรียนรู้พัฒนาหรือปรับปรุงหา แนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดเดิม ๆ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน เป็นการตั้งเป้าหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนา ทั้งทรัพยากรในท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และบุคลากรในชุมชน เพราะโรงเรียนและชุมชนต่างก็มีความ สำคัญและมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิก ในชุมชนตามความต้องการของชุมชนให้ได้มากที่สุด

3. ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน นอกจากมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแล้ว ยังมีหน้าที่ พัฒนาบุคลากรของชุมชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันชุมชนก็ต้องมีหน้าที่คอยช่วยเหลือและ พัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนและยังมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของงานสัมพันธ์ชุมชน ของโรงเรียนได้ดังนี้

กฤษณา แพทยานนท์ (2552, หน้า 14) สรุปไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกันประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายเป็นทั้งผู้ให้

และผู้รับ โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้วิทยากรแก่ชุมชน เป็นศูนย์รวมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน เข้าใจการดำเนินงานและความต้องการของโรงเรียนขณะเดียวกัน โรงเรียนก็เข้าใจความต้องการของชุมชน และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าก็เท่ากับเป็นการพัฒนาโรงเรียนด้วย

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 12) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเยาวชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและประเทศชาติต่อไป

คณินิจ กฤษณาม (2553, หน้า 16-17) สรุปไว้ว่า เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและแก้ปัญหาความขัดแย้งพร้อมเกิดความสัมพันธ์ของทั้งโรงเรียน และชุมชน เป็นการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ วิทยากรต่าง ๆ ในการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน เป็นการร่วมกันเพื่อคัดสรรและปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม คุณภาพการศึกษาให้กับสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นการรวมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยโรงเรียนเป็นอุทยานและแหล่งวิทยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน เป็นการดำเนินงานร่วมกันในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของโรงเรียนและชุมชน เป็นการทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดทัศนคติที่ดีต่อกันในการร่วมกันสร้างสรรค์ความพร้อมทุก ๆ ด้านของโรงเรียน และชุมชน และเป็นการดำเนินงานร่วมกันเพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี สิ่งแวดล้อมและพลังงานของชาติให้สืบทอด และพัฒนาต่อไปอย่างถาวร และมีกระบวนการ ที่ถูกต้องเหมาะสม และบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้

จิรนนท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 13) กล่าวถึง ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ว่างานสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกันประสานงาน ความร่วมมือกัน ทั้งสองฝ่ายเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้วิทยากรแก่ชุมชน เป็นศูนย์รวมสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน ขณะเดียวกันโรงเรียนก็เข้าใจ ความต้องการของชุมชนและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าก็เท่ากับเป็นการพัฒนาโรงเรียนด้วย

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 17) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ อบรม ผลิตสมาชิกที่ดีให้แก่ชุมชน
2. โรงเรียนเป็นแหล่งปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม การศึกษาที่ดีมีคุณภาพต่อเยาวชน
3. โรงเรียนและชุมชนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มาตรฐาน

ทางการศึกษา

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 30) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญ ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของชุมชน เมื่อสังคมเปลี่ยนไปโรงเรียนก็ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนในฐานะที่เป็นหน่วยเตรียมสมาชิกของชุมชน
2. เสริมสร้างโรงเรียนและชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพแห่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือชุมชน สามารถร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งกับโรงเรียน
3. โรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกันพัฒนาชุมชนที่เป็นประโยชน์ เช่น ร่วมกิจกรรมในวันประเพณีสำคัญทางศาสนา จัดกิจกรรมบริการอาคารสถานที่
4. ให้โอกาสชุมชน และ โรงเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้และแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกัน การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ถือเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน การละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนเป็นการมองข้ามการดำเนินงานของโรงเรียน อาจจะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการได้
5. เพื่อแก้ปัญหากลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษา
6. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน

สมนึก พงษ์สกุล (2556, หน้า 19) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน หน่วยงานรัฐให้ความสำคัญต่อชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมถึงเป็นความประสงค์ประชาชนที่ควรมีส่วนร่วมด้วย ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ท้องถิ่นและบุคลากรของตนเอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาและร่วมในการจัดการศึกษา

อรณพ คุณเศรษฐ (2556, หน้า 14) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะการมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน และนักเรียนอย่างครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการเรียนรู้ การปฏิบัติตน และการประสบความสำเร็จในชีวิตยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาเพิ่มเติมยังพบว่า ปัจจัยบทบาทของชุมชนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งควรบูรณาการการทำงานควบคู่ไปพร้อม ๆ กับบทบาทของโรงเรียนต่อการพัฒนา นักเรียนอย่างยั่งยืน

4. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนนั้น ๆ มีผู้เสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ และสามารถปฏิบัติได้มีหลายแนวคิดด้วยกัน ดังนี้

จිරันท์ หนูผาสุก (2558, หน้า 18) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ด้านงานกรรมการสถานศึกษา หมายถึง งานที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่การสรรหา การเสนอแต่งตั้ง การเสริมความรู้บทบาทหน้าที่ การจัดประชุมและดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยการพัฒนาตามที่รัฐต้องการ วางแผนเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาดำเนินการติดต่อบุคคลที่จะแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสถานศึกษา ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา เสนอรายชื่อบุคคลที่คัดเลือกเพื่อการแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน

2. ด้านงานสานสัมพันธ์ หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดงานวันสำคัญต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น การให้บริการด้านวิชาการ การเป็นวิทยากรฝึกอบรม และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

3. ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง ทำให้ครูได้ทราบความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน การพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 32) กล่าวว่า แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มี ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้บริหารชุมชน
3. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
4. การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

จากขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้วิจัย และนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นจะต้องดำเนินการให้ครอบคลุม โดยโรงเรียนและชุมชนต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ทั้งนี้ในการดำเนินงานจะต้องตั้งอยู่บน

พื้นฐานของความเข้าใจอันดี มีความจริงใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และที่สำคัญสถานศึกษา และชุมชนจะต้องมีการพัฒนาไปพร้อมกันอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แนวทางการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากผู้วิจัยและนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งขอขยายที่ต้องการศึกษามี 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	นิทัศน์ ชาวโพธิ์พระ (2560)	อรณพ คุณเศรษฐ์ (2556)	ประสงค์ ถึงแสง (2559)	กัญจนพร ศรีมงคล (2565)	ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560)	นาวัน แกะละสมุทร (2562)	รณกร ไขนาค และคณะ (2562)	ขวัญใจ ฟูโม (2562)	มัลลิกา แก้วจ้อน (2564)	จารุภา ทรัพย์มี (2560)	ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559)	รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559)	สรุปความถี่
1. การเยี่ยมบ้านนักเรียน		✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
2. งานประชาสัมพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			9
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	✓		✓			✓		✓	✓	✓		✓	7
4. การจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	✓	✓			✓	✓	✓		✓				6
5. การนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน			✓									✓	2
6. มีความเข้าใจความต้องการ ของชุมชน			✓					✓	✓				3
7. ด้านการให้บริการชุมชน	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	9
8. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน			✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	8

ตาราง 3 (ต่อ)

การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	นิทัศน์ ชาวโพธิ์พระ (2560)	อรุณพ คุณเศรษฐ์ (2556)	ประสงค์ ถึงแสง (2559)	กัญจนพร ศรีมงคล (2565)	ชูชาติ พวงสมจิตร (2560)	นาวัน แกละสมุทร (2562)	รณกร ใจนาค และคณะ (2562)	ขวัญใจ ทุ้มโอ (2562)	มัลลิกา แก้วจอน (2564)	จารุภา ทวีพรมิ (2560)	ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559)	รุ่งทิพย์ เข็มทิศ (2559)	สรุปความดี
9. การสร้างเสริม ความสัมพันธ์กับชุมชน ของโรงเรียน และ หน่วยงานอื่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		9
10. รับฟังความคิดเห็น ของชุมชน	✓	✓				✓			✓				4
11. การเป็นศูนย์รวม เกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพ ของชุมชน	✓		✓		✓							✓	4
12. การสนับสนุนและใช้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	9
13. โรงเรียนใช้วิธีการที่ หลากหลายในการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	7
14. มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน และปฏิบัติต่อชุมชนด้วย มารยาทที่ดี							✓	✓					2
15. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม กลุ่มสนใจและ กลุ่มศิษย์เก่า	✓	✓		✓	✓					✓	✓		6
16. การรับความ ช่วยเหลือสนับสนุนจาก ชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓					✓			6

ตาราง 3 (ต่อ)

การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	นิทัศน์ ชาวโพธิ์พระ (2560)	อรธณพ คุณเศรษฐ์ (2556)	ประสงค์ ถึงแสง (2559)	กัญจนพร ศรีมงคล (2565)	ชูชาติ พวงสมจิตร (2560)	นาวัน แกละสมุทร (2562)	รณกร ใจนาค และคณะ (2562)	ขวัญใจ ทุ้มโอ (2562)	มัลลิกา แก้วจอน (2564)	จารุภา ทริพย์มี (2560)	ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559)	รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559)	สรุปความดี
17. บทบาทพร้อมของ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน		✓	✓		✓	✓			✓		✓	✓	7
18. การเป็นแหล่งส่งเสริม ประเพณีและวัฒนธรรม	✓		✓		✓								3
19. สร้างให้ชุมชนมี วิสัยทัศน์ร่วมกันกับ สถานศึกษา	✓		✓			✓						✓	4
20. จัดองค์กรช่วย ประสานงานของโรงเรียน กับชุมชน			✓	✓					✓			✓	4

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ที่มีความถี่มากที่สุด 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
3. ด้านการให้บริการชุมชน
4. ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
5. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 29) กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่าเป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน โรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดให้มีการออกเสียงตามสายในเรื่องต่าง ๆ จัดทำรายงานผลการเรียน

ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบตลอดระยะ บริการสุขภาพของนักเรียน จัดให้มีการแสดงผลงานทางวิชาการ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ การประชาสัมพันธ์และจัดตั้งข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชน

คณิงนิจ กฤษณาม (2553, หน้า 28) ได้สรุปไว้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การเผยแพร่ข่าวสารเพื่ออธิบายถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยการประชาสัมพันธ์ ทำได้ด้วยวิธีการประชุมผู้ปกครองการออกเยี่ยมบ้านและการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีด้วย เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ธร สุนทรายุทธ (2551, หน้า 453-455) ได้กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่ามีเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับประชาชน หรือสถาบันต่าง ๆ อันจะเป็นรากฐานในการพัฒนาการศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชน ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา โดยโรงเรียนใช้วิธีการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก ความเข้าใจให้เกิดขึ้นในหมู่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของและเป็นหน้าที่ของแต่ละคนที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนด้วย
2. เพื่อเป็นการแถลง หรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน นักเรียน และการจัดการศึกษา
3. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครองและประชาชน ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยอาศัยโรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน
4. สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ความนิยมและความมั่นใจในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน
5. ส่งเสริมให้ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 27) การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การจัดทำเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน มีการจัดให้มีออกเสียงตามสาย เรื่องต่าง ๆ มีการจัดทำรายงานผลการเรียน รายงานความประพฤติและผลการตรวจสุขภาพของนักเรียนโดยการประชาสัมพันธ์ทำได้ด้วยวิธีการประชุมผู้ปกครอง การออกเยี่ยมบ้าน ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมและความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 33) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง จัดทำวารสาร สิ่งพิมพ์ เผยแพร่ เสนอข้อมูลของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ จัดปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิดเรียนภาคต้นของทุกปี เสนอการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนเผยแพร่ความเคลื่อนไหวในการบริหารโรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน จัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โทรศัพท์ติดต่อผู้ปกครองเพื่อแจ้งและรับทราบข้อมูลของนักเรียนจากผู้ปกครอง จัดงานนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปี จัดทำข่าวเสียงตามสาย จัดทำป้ายนิเทศ เสนอผลงานนักเรียน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานแบบถาวรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ จัดทำรายงานผลการเรียน จัดประชุมผู้ปกครองจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียน เพื่อให้ชุมชนทราบและมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของโรงเรียน ให้ชุมชนได้ร่วมพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนปฏิบัติงานไปได้ด้วยดีและประสบปัญหาน้อยลงหรือไม่มีปัญหาอีกต่อไป

2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 55-63) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ถือเป็นงานหลักที่มีผลต่อการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรให้ความสำคัญ และถือปฏิบัติอย่างจริงจังเพราะถ้าโรงเรียนกับชุมชนมีการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กันแล้ว ความรู้สึกผูกพัน ความรักใคร่หวงแหนก็ย่อมเกิดขึ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้โดยการเรียนรู้จากคนในท้องถิ่น เพื่อให้ทราบข้อปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างถูกต้องมั่นใจ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 35-36) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง โรงเรียนเข้าร่วมกับกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน ผู้บริหารและครูนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา การนำนักเรียนไปช่วยชุมชนทำความสะอาดวัดในวันสำคัญ นำนักเรียนช่วยกันปลูกต้นไม้ในชุมชน นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของชุมชนนำนักเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนโดยการปลูกข้าว ทำนา ร่วมมือกับผู้ปกครองวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้ โดยการเรียนรู้จากคนในท้องถิ่นที่มีเป้าหมายหลักในการตอบสนองต่อความต้องการร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน โดยให้

สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดแก่ตัวนักเรียนเอง

3. ด้านการให้บริการชุมชน

นาวิน แกละสมุท (2562, หน้า 569) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการชุมชนคือโรงเรียนควรเปิดให้ชุมชน เข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียน หรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ธนกร ไช้เนาะ และคณะ (2562, หน้า 130) ได้กล่าวไว้ว่าการให้บริการชุมชน ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของท้องถิ่นโรงเรียนให้บริการ และอำนวยความสะดวก ในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬา ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

ปฏิภาณ ศาสตร์อำนวย (2561, หน้า 129) ได้กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชน ได้แก่ การทำตนให้ชุมชนยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถและการปฏิบัติตนของ ผู้บริหาร ประสานความร่วมมือโรงเรียนกับชุมชนให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยดี

ชูชาติ พวงสมจิตร (2560 หน้า 13) ได้กล่าวไว้ว่า การนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยการเชิญให้คนในชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน ดังนี้ การเชิญผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประสบความสำเร็จและภูมิปัญญาในท้องถิ่นเข้ามาเป็น วิทยากรให้กับทางโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาสอนการทำขนม เชิญนักดนตรีมาสอนวิชาดนตรี เชิญแพทย์มาให้ความรู้เรื่อง การดูแลสุขภาพช่วงหน้าหนาว เชิญตำรวจมาให้ความรู้เรื่องกฎจราจร เป็นต้น

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า การให้บริการชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของท้องถิ่น และจัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียนด้านการให้บริการชุมชน ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของท้องถิ่นโรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

4. ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545) ได้กล่าวไว้ในมาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวรรณคดี ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

สมปอง รินทอง (2549, หน้า 15) เห็นว่าโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องแหล่งเรียนรู้จากชุมชน ดังนี้

1. เรียนรู้จากคนในชุมชน ซึ่งในชุมชนมีผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ผู้รู้ทางเกษตรกรรม ทางช่าง ศิลปิน ผู้รู้ทางศาสนา หมอพื้นบ้าน นักธุรกิจรายย่อย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ ผู้นำชุมชนที่เป็นนักคิดนักศีลธรรม มีปัญญาความดีและความสามารถในระดับสูง ๆ จำนวนมาก ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ทั้งครูและนักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จะสนุกไม่น่าเบื่อ ที่สำคัญจะเป็นการปรับระบบคุณค่าเดิมการศึกษาของเราสอนให้ดูถูกคนที่มีคุณค่าเหล่านี้เมื่อผู้รู้ในชุมชนกลายเป็นครูก็จะเป็นการยกระดับคุณค่าศักดิ์ศรีและความภูมิใจของชุมชนอย่าง มากเป็นการถักทอทางสังคม

2. เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ควรสำรวจและสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นทุ่งนา ป่าเขา แหล่งอนุรักษ์ป่า แหล่งอนุรักษ์สัตว์ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์ตำบล ทุกตำบลควรสร้างพิพิธภัณฑ์ของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

3. เรียนรู้จากเรื่องของชุมชน การเรียนควรจะเรียนเรื่องของชุมชนให้มากที่สุด เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม การแพทย์พื้นบ้าน ศาสนา

4. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในชุมชน ครูและนักเรียนควรจะเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจริงในชุมชน เช่น ทำเกษตร หัตถกรรม แปรรูปอาหาร งานช่าง ธุรกิจชุมชน การท่องเที่ยว การแพทย์แผนไทย เพื่อที่จะได้ทำงานเป็นจัดการเป็นอยู่ร่วมกันเป็น มีอาชีพ แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและเป็นการพัฒนาศีลธรรมไปด้วยในตัวเป็นศีลธรรมที่เกิดจาก การดำเนินชีวิตร่วมกัน แต่ไม่ใช่การท่องวิชาศีลธรรม การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ไม่ว่าการเรียนรู้นั้นไม่มา จะเกิดจากการศึกษา ในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน หรืออ้อยาคัยก็ตาม แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นยังมีคุณค่า คือ

- 4.1 ช่วยให้ครูและผู้เรียนตระหนักในความสัมพันธ์และความสำคัญและภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 4.2 ได้โอกาสในการเรียนรู้ด้วยการสัมผัสสัมพันธ์
- 4.3 เรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียน ใฝ่รู้
- 4.4 เรียนจากของจริง จากตัวอย่างความสำเร็จ ได้ประสบการณ์ตรง
- 4.5 น่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 4.6 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของลูกหลาน
- 4.7 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4.8 เชื่อมโยงสิ่งที่โรงเรียนรู้ภูมิปัญญาสากลกับภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 4.9 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงาน การเรียนและทักษะอื่น ๆ
- 4.10 เป็นการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น คือ การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจน ความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่นและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย

5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนจะเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้โดยผู้บริหารและครูควรมีความอ่อนน้อม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน โดยเขียนสมุดประจำตัวนักเรียน และจดหมายถึงผู้ปกครองออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เชิญผู้ปกครองร่วมชมกิจกรรมและการแสดงของนักเรียน ประชุมครูกับผู้ปกครอง และจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง

คณิงฉ กฤษนาม (2553, หน้า 25) ได้สรุปไว้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โรงเรียนต้องดำเนินการให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า 28) กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง โรงเรียนเข้า ไปมีส่วนร่วมและช่วยเหลือชุมชนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา พระมหากษัตริย์ที่ชุมชนและหน่วยงานอื่นจัดขึ้นตามโอกาส เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนและเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีและวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้น มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนโดยการมีจดหมายถึงผู้ปกครอง ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมและการแสดงของนักเรียน ประชุมครูกับผู้ปกครองมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนการร่วมกันส่งเสริมให้มีวิทยากรบุคคลภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559, หน้า 38) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง โรงเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์โดยครูและนักเรียน นำการแสดง ด้านดนตรี นาฏศิลป์ ร่วมงานกับชุมชน ผู้บริหาร เป็นวิทยากรฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานอื่น เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนศิษย์เก่าเข้ามาจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันปีใหม่ เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันลอยกระทงเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันพ่อเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานวันแม่ เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมาร่วมงานไหว้ครูเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การขุดลอกคลอง ทำความสะอาดถนน และที่สาธารณะ การร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน เช่น การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งานมงคลสมรส งานศพ ฯลฯ โดยโรงเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านได้อย่างหลากหลาย รวมถึงการให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ต่าง ๆ การฝึกทักษะและอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน การใช้สถานที่ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยโรงเรียนนำนักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ซึ่งช่วยให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้อีกทางหนึ่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีดังนี้

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นและด้านการประชาสัมพันธ์ สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีความต้องการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน และด้านการให้บริการแก่ชุมชน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนและด้านการประชาสัมพันธ์ และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีดังนี้ ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีส่วนสนับสนุนให้คำปรึกษาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านการให้บริการแก่ชุมชนให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน และมีบริการถ่ายทอดเอกสารให้กับชุมชน ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนควรแจ้งกิจกรรมของทางโรงเรียนให้ชุมชนทราบ เพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือทางโรงเรียน และชุมชนโรงเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียนและชุมชน และสนับสนุนพระสงฆ์เข้ามาอบรมคุณธรรมให้นักเรียน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นให้ชาวบ้านนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาฝึกอบรมนักเรียน ให้โรงเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และหน่วยงานอื่นและมีเอกสารเชิญหน่วยงานอื่นทราบและร่วมกิจกรรมสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์เพื่อความสะดวกต่อการศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์ทุกครั้งที่โรงเรียนมีกิจกรรม

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกันจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโทแตกต่างกันในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารกับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้างตามภารกิจแตกต่างกันในระดับต่ำ

กัญจนพร ศรีมงคล (2565) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน 2) ศึกษาการบริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ปี การศึกษา 2563 จำนวน 558 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนโดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นพภัสสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561, หน้า 29) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามสถานภาพหน้าที่โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกระดับชั้นเรียนที่เปิดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

มัลลิกา แก้วจ้อน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 306 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและตามวุฒิการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

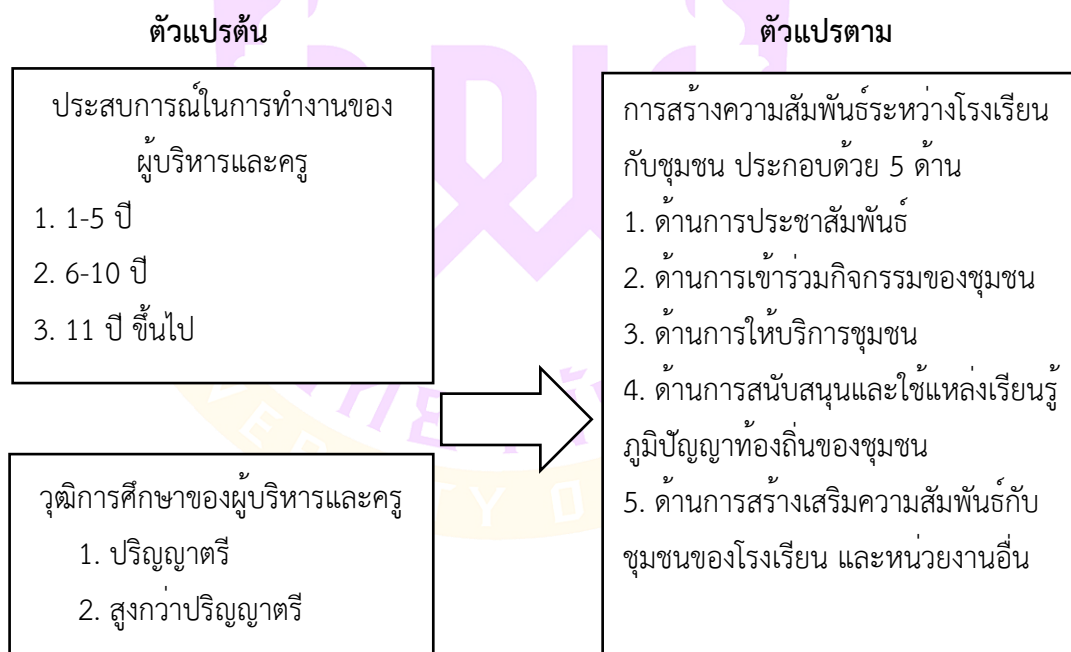
กัญจนพร ศรีมงคล (2565) การวิจัย เรื่อง การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน 2) ศึกษาการบริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ปี การศึกษา 2563 จำนวน 558 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) การสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จารุภา ทรัพย์มี (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามตำแหน่งของพนักงานครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการบริการชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดสำคัญ จึงได้ข้อสรุปว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่นจากแนวความคิดของผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 สรุปกรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยได้เรียงลำดับขั้นตอนในการดำเนินวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 26 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธาณิชธรรมา ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งชั้น ด้วยการคำนวณสัดส่วนตามประชากรแต่ละโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1. โรงเรียนแก่น้อยศึกษา	2	26	28	1	11	12
2. โรงเรียนโครงการหลวงแก่น้อย	1	12	13	1	5	6
3. โรงเรียนดอยสามหมื่น	1	10	11	1	4	5
4. โรงเรียนบ้านนาหวาย	2	22	24	1	9	10
5. โรงเรียนบ้านเมืองคอง	1	9	10	1	3	4
6. โรงเรียนบ้านเมืองนะ	2	30	32	1	13	14
7. โรงเรียนบ้านแม่กอนใน	2	13	15	1	5	6
8. โรงเรียนบ้านวังมะริว	1	7	8	1	3	4
9. โรงเรียนบ้านสันป่าเกี๊ยะ	1	11	12	1	4	5
10. โรงเรียนบ้านหนองเขียว	1	27	28	1	11	12
11. โรงเรียนบ้านหนองบัว	1	8	9	1	3	4
12. โรงเรียนบ้านอรุโณทัย	4	100	104	2	44	46
13. โรงเรียนเบญจม 2 บ้านน้ำรู	1	10	11	1	4	5
14. โรงเรียนบ้านรินหลวง	1	12	13	1	5	6
15. โรงเรียนบ้านทุ่งข้าวพวง	2	22	24	1	9	10
16. โรงเรียนบ้านปางเฟือง	1	12	13	1	5	6
17. โรงเรียนบ้านปางมะเข้	2	19	21	1	8	9
18. โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองงาย	2	24	26	1	10	11
19. โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว	1	7	8	1	3	4
20. โรงเรียนมิตรมวลชน	2	22	24	1	9	10
21. โรงเรียนบ้านแม่ป๋าม	1	8	9	1	3	4
22. โรงเรียนบ้านออน	1	8	9	1	3	4
23. โรงเรียนบ้านห้วยจะค่าน ตชด.อนุสรณ์	2	11	13	1	4	5
24. โรงเรียนบ้านแม่ณะ	1	16	17	1	6	7
25. โรงเรียนวัดปางมะโอ	0	3	3	0	1	2
26. โรงเรียนบ้านแม่เมะ	1	14	15	1	6	7
รวม	37	463	500	27	190	217

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการศึกษา สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แบบสอบถามเป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 35 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
3. ด้านการให้บริการชุมชน
4. ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
5. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

แบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีคิดของลิเคิร์ท โดยให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมากำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ
2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของการศึกษา เรื่องการศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา เสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนาคณาภพนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นายปณณวิชัย ฐานันดรวิไล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

4.3 นายวุฒิชัย แก้วใจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเบญจม 2 บ้านน้ำรุ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีเท่ากับ 1.00

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.75 ขึ้นไป พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.94

6. ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแบบสอบถามแล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจริงเพื่อการวิจัยต่อไป

7. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูกลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลผ่าน Google form หรือแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 217 ฉบับ ได้กลับคืนมาจำนวน 217 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 217 ฉบับ จากการเก็บข้อมูล มาตรวจนับและหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาใช้ค่าสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอเป็นข้อมูลประกอบคำบรรยาย และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายตามเกณฑ์ (กฤษพล อัมระนันท์, 2559, หน้า 70) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One-way Analysis of Variance: ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
 - 1.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α : Alpha-Coefficient) ของ Cronbach
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การทดสอบค่าที (t-test)
 - 3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance:

ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกเป็น 5 ด้าน

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	65	29.95
หญิง	152	70.05
รวม	217	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 29.95 และเพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 70.05

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับปริญญาตรี	174	80.19
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	43	19.81
รวม	217	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 80.19 วุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 19.81

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1 - 5 ปี	101	46.54
6 – 10 ปี	51	23.50
11 ปี ขึ้นไป	65	29.96
รวม	217	100.00

จากตาราง 7 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 46.54 ประสบการณ์การทำงาน 6 – 10 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 และมีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 29.96

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา โดยภาพรวม	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการประชาสัมพันธ์	4.23	0.50	มาก	4
2	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	4.25	0.54	มาก	3
3	ด้านการให้บริการชุมชน	4.26	0.56	มาก	2
4	ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4.32	0.51	มาก	1
5	ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น	4.20	0.56	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.25	0.53	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.53) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.51) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านการให้บริการชุมชน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.56) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. =0.56)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการประชาสัมพันธ์

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูล ของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบอย่าง สม่ำเสมอ	4.42	0.66	มาก	1
2	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการเรียนของ ผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	4.22	0.98	มาก	4
3	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่าง ต่อเนื่อง	4.31	0.72	มาก	2
4	สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของ โรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่าง ต่อเนื่อง	4.16	0.79	มาก	7
5	สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการและ สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	4.20	0.69	มาก	6
6	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของ โรงเรียนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่างๆ และ สื่อเทคโนโลยี	4.30	0.75	มาก	3
7	มีการออกเยี่ยมบ้าน และประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมและ ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของ โรงเรียน	4.21	0.71	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.26	0.75	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการประชาสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.66) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.72) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ และ สื่อเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชน ทราบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.69)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น ในเครือข่ายของชุมชน	4.24	0.79	มาก	5
2	สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานของ องค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการมี ส่วนร่วมของคนในชุมชนที่แท้จริง	4.25	0.72	มาก	4
3	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัน สำคัญทางศาสนา กิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น และประเพณีท้องถิ่นของชุมชน	4.32	0.69	มาก	2
4	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและ ชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	4.19	0.78	มาก	7

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
5	สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ นักเรียน	4.21	0.75	มาก	6
6	ครูและผู้บริหารนำนักเรียนไปร่วมพัฒนา ชุมชน เช่น กิจกรรมปลูกป่า	4.33	0.83	มาก	1
7	ครูและผู้บริหาร นำลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ออกบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน	4.30	0.67	มาก	3
รวมเฉลี่ย		4.26	0.74	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและผู้บริหารนำนักเรียนไปร่วมพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมปลูกป่า ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.83) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.69) ครูและผู้บริหาร นำลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ออกบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.78)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู
 เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน
 พื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการให้บริการชุมชน

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการให้บริการชุมชน	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ เป็น การส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น	4.35	0.79	มาก	2
2	จัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการ ใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาใน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	4.24	0.83	มาก	5
3	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และ หารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน	4.25	0.74	มาก	4
4	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการ ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น	4.32	0.76	มาก	3
5	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ ห้องสมุดของโรงเรียนเพื่อค้นคว้า	4.17	0.75	มาก	6
6	ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และ เผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนใน ชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาหาร โรคร้ายไข้ เจ็บต่าง ๆ	4.11	0.78	มาก	7
7	สถานศึกษาทำ Infographics ลงเพจ โรงเรียนที่เป็นความรู้ทั้งด้านการศึกษาและ ด้านอื่น ๆ เพื่อประชาชนจะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.36	0.74	มาก	1
รวมเฉลี่ย		4.25	0.77	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการให้บริการชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาทำ Infographics ลงเพจโรงเรียนที่เป็นความรู้ทั้งด้านการศึกษาและด้านอื่นๆเพื่อประชาชนจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการ ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.79) โรงเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้ และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาหาร โรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.78)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง	4.47	0.64	มาก	1
2	ร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน เช่น การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด	4.28	0.84	มาก	5
3	โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านอย่างหลากหลาย รวมถึงการให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน	4.27	0.74	มาก	6

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
		4	การจัดนิทรรศการทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ผลงานทางการศึกษาของโรงเรียน		
5	ผู้บริหารและครูควรมีความอ่อนน้อม ประพฤตินเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีและ วัฒนธรรมของชุมชน	4.32	0.76	มาก	4
6	จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน เช่น จัดการแข่งขันกีฬา การจัดงาน วันเด็ก	4.34	0.71	มาก	3
7	มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็น กรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	4.13	0.80	มาก	7
รวมเฉลี่ย		4.64	0.74	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ การจัดนิทรรศการทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผลงานทางการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.70) จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดงานวันเด็ก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
 ชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับ
 ชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษา ด้านการสร้าง เสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น	n = 217		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การขุดลอกคลอง ทำความสะอาด ถนนและที่สาธารณะ	4.16	0.93	มาก	7
2	การร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงาน ประเพณีของชุมชน เช่น การแห่เทียน พรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด	4.25	0.71	มาก	5
3	การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งาน มงคลสมรส งานศพ	4.17	0.81	มาก	6
4	ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ต่างๆ	4.32	0.78	มาก	2
5	การฝึกทักษะและอาชีพแก่ประชาชนใน ชุมชน การใช้สถานที่ และภูมิปัญญาใน ท้องถิ่น	4.28	0.80	มาก	4
6	นักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และ เรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติ ของชุมชน	4.29	0.81	มาก	3
7	ให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้	4.33	0.67	มาก	1
รวมเฉลี่ย		4.25	0.74	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นำหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.67) รองลงมา ได้แก่ ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรถต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.78) นักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การขุดลอกคลอง ทำความสะอาดถนน และที่สาธารณะ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.93)

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n = 217)

ที่	รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig (2-tailed)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการประชาสัมพันธ์	4.26	0.53	4.25	0.37	0.042	0.96
2	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	4.26	0.56	4.24	0.47	0.163	0.87
3	ด้านการให้บริการชุมชน	4.28	0.56	4.15	0.53	1.308	0.19
4	ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4.35	0.54	4.16	0.30	2.149	0.03

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig (2-tailed)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
		5	ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น	4.25	0.59		
ภาพรวม		4.49	0.55	4.21	0.40	0.70	0.58

จากตาราง 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อ	รายการ	ss	df	MS	F	Sig
1.	ด้านการระหว่างกลุ่ม	4.91	2	2.45	10.65	0.96
	ประชาสัมพันธ์ ภายในกลุ่ม	49.32	214	0.23		
	รวม	54.23	216			
2.	ด้านการเข้าร่วมระหว่างกลุ่ม	5.43	2	2.71	9.90	0.08
	กิจกรรมของชุมชน ภายในกลุ่ม	58.74	214	0.27		
	รวม	64.17	216			
3.	ด้านการให้บริการระหว่างกลุ่ม	1.99	2	0.99	3.20	0.11
	ชุมชน ภายในกลุ่ม	66.80	214	0.31		
	รวม	68.79	216			

ตาราง 15 (ต่อ)

(n = 217)

ข้อ	รายการ	ss	df	MS	F	Sig	
4.	ด้านการสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	2.65	2	1.32	5.35	0.14
	และใช้แหล่งเรียนรู้	ภายในกลุ่ม	53.15	214	0.24		
	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	รวม	55.80	216			
ของชุมชน							
5.	ด้านการสร้างเสริม	ระหว่างกลุ่ม	2.46	2	1.23	4.09	0.17
	ความสัมพันธ์กับ	ภายในกลุ่ม	64.56	214	0.30		
	ชุมชนของโรงเรียน	รวม	67.03	216			
	และหน่วยงานอื่น						
ภาพรวม		ระหว่างกลุ่ม	3.48	2	1.74	6.63	0.29
		ภายในกลุ่ม	58.51	214	0.27		
		รวม	61.99	216			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 217 คน ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การศึกษาสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ

และสื่อเทคโนโลยี ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและผู้บริหารนำนักเรียนไปร่วมพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมปลูกป่า รongลงมา ได้แก่ สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวัฒนธรรม ท้องถิ่นและประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ครูและผู้บริหาร นำลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดออกบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

3. ด้านการให้บริการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาทำ Infographics ลงเพจโรงเรียนที่เป็นความรู้ทั้งด้านการศึกษา และด้านอื่นๆเพื่อประชาชนจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รongลงมา ได้แก่ เปิดโอกาสให้ชุมชน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น โรงเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาหาร โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ

4. ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง รongลงมา ได้แก่ การจัดนิทรรศการ ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผลงานทางการศึกษาของโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดงานวันเด็ก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

5. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้ รongลงมา ได้แก่ ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ต่าง ๆ นักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การขุดลอกคลอง ทำความสะอาดถนนและที่สาธารณะ

ผลการเปรียบเทียบสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษาพบความแตกต่าง ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่าไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่าไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัย อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวม

จากการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้ครูกับผู้บริหารนักเรียน และประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน แก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ มัลลิกา แก้วจ้อน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำรายงานผลการเรียน จัดประชุมผู้ปกครอง จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานนักเรียน เพื่อให้ชุมชนทราบและมีความภาคภูมิใจ ในผลงานของตนเองร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสารเสนอข้อมูลของโรงเรียน ให้ชุมชนได้ร่วมพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียน ปฏิบัติงานไปได้ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ เสน่ห์ เหลือพันธ์ (2551) กล่าวว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของ โรงเรียนให้ชุมชนทราบ และมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน ทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้นกิจกรรม ที่ปฏิบัติโดยทั่วไป

1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนโดยการเรียนรู้จาก คนในท้องถิ่น ที่มีเป้าหมายหลักในการตอบสนองต่อความต้องการร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน โดยให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกัน วางแผน และช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดแก่ ตัวนักเรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ถือเป็นงานหลักที่มีผลต่อการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรจะทำให้มีความสำคัญและถือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะถ้าโรงเรียนกับชุมชน มีการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กันแล้ว ความรู้สึกผูกพัน ความรักใคร่หวงแหนก็ย่อมเกิดขึ้นในการเข้าร่วม กิจกรรมชุมชนของบุคลากรในโรงเรียนนั้น ทุกกิจกรรมสามารถที่จะเข้าร่วมได้โดยการเรียนรู้จากคน ในท้องถิ่น เพื่อให้ทราบข้อปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างถูกต้องมั่นใจ โดยเฉพาะสถานศึกษา ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย

1.3 ด้านการให้บริการชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น และจัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคาร สถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การเชิญผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ ด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับทางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏิภาณ ศาสตร์ อำนวย (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชนได้แก่การทำตนให้ชุมชนยอมรับนับถือในความรู้ ความสามารถและการปฏิบัติตนของ ผู้บริหาร ประสานความร่วมมือโรงเรียนกับชุมชนให้สามารถ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยดี

1.4 ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น คือ การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่นและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545) ได้กล่าวไว้ในมาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1.5 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน รวมถึงการให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ต่างๆ การฝึกทักษะและอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งช่วยให้โรงเรียนและชุมชน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นพภัศสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามสถานภาพหน้าที่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกระดับชั้นเรียนที่เปิดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 จากการเปรียบเทียบ การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า

ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้ดำเนินการตามนโยบายการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน และส่งเสริมให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชุมชนต้องการให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกันจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี กับปริญญาโทแตกต่างกันในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารกับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้างตามภารกิจแตกต่างกันในระดับต่ำ

2.2 จากการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ดำเนินการตามนโยบาย แนวทาง และหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ต่อยอดให้เกิดเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ทางพหุวัฒนธรรมให้ผู้เรียน เพราะการมีส่วนร่วมของครอบครัวหรือสมาชิกในชุมชนล้วนมีความสำคัญ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ มัลลิกา แก้วจ้อน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ในภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และตามวุฒิการศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรให้ความสำคัญในเรื่องการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
2. การนำรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปใช้สามารถปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบทของโรงเรียนและชุมชน
3. โรงเรียนและชุมชน ควรมีการกำหนดรูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมการหารูปแบบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษาไปศึกษาเชิงลึกทั้งในสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
3. ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สุภาราญ. (2563). ทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่.
<https://www.educathai.com/knowledge/articles/372>
- กฤษณา แพทยานนท์. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดกลุ่มบูรพา (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่
วงศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 [วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- กาญจนา สิงห์มณี. (2553). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยม
พระราชทานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 [วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ขวัญใจ พุ่มโอ. (2562). รูปแบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ].
- จารุภา ทรัพย์มี. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- จิรนนท์ หนูผาสุก. (2558). สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี [งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาญจนบุรี].
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์และศิลปะมหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 13-43. <https://so05.tc-i-thaijo.org/index.php/sujthai/issue/archive>
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎี วิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. เนติกุล.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่
15). เอส อาร์พรีนติ้งแมสโปรดักส์.

- นพภััสสร เลิศยศอนันต์, สุเทพ เมยไธสง และกุศล ศรีสารคาม. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 7(1), 24-34. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJMBU/issue/view/14401>
- นาวิณ แกละสมุทร. (2562). การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสาร มจร. พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 4(3), 569-580. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/issue/view/11836>
- นิทัศน์ ชาวโพธิ์พระ. (2560). การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพานทองสภาชนูปถัมภ์ จังหวัดชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ปฎิภาณ ศาสตร์อำนาจ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง].
- ปัทมาพร แสงแจ่ม. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวง นิมิตต์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว [งานนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ประสงค์ ถึงแสง. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (*Strategies to Improve School and Community Relationships*). โครงการสานพลังประชารัฐ. <https://www.trueplookpanya.com/education/content/52243>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก น. 13-28. สืบค้นจาก <https://ratchakittha.soc.go.th/documents/1708862.pdf>
- มัลลิกา แก้วจ้อน. (2565). สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- รณกร ไข่นาค, ประยูร แสงใส และพระครูกิตติญาณวิสิฐ. (2562). แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(1), 130 -144. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/issue/view/13916>

- รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลม
ฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์,
มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สมนึก พงษ์สกุล. (2556). ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- สมปอง รินทอง. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรี
สะเกษ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ].
- สุกัญญา อินทวัน, สนิท สัตโยภาส และรังสรรค์ จันต๊ะ. (2559). การศึกษาโครงสร้างและบทบาทหน้าที่
ทางสังคม ที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมต่อเจ้าหลวงคำแดง อำเภอเชียงดาว จังหวัด
เชียงใหม่. *พินเนศวร์สาร*, 12(1), 73-86. [https://so01.tci-
thaijo.org/index.php/pikanasan/issue/view/8837](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan/issue/view/8837)
- เสน่ห์ เหลือจันทร์. (2551). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2567). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567)*.
<https://www.cmarea3.go.th/2567>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน*. การศาสนา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *รายงานประจำปี 2565 สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. [https://ops.moe.go.th/รายงาน
ประจำปี-2565-สป-ศธ/](https://ops.moe.go.th/รายงานประจำปี-2565-สป-ศธ/)
- อรรณพ คุณเศรษฐ. (2556). การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนา
คุณภาพนิสิตวิทยาลัยการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายปณณวิชญ์ ฐานันดรวิไล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3
3. นายวุฒิชัย แก้วใจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเบญจม 2 บ้านน้ำรู อำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ภาคผนวก ข แบบแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามคือ

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ข้อ	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านที่ 1 ด้านการประชาสัมพันธ์							
1	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอ ข้อมูลของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการ เรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
3	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ และสื่อเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	มีการออกเยี่ยมบ้าน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง เข้าร่วมกิจกรรมและความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
8.	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านที่ 2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน							
9.	สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่แท้จริง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
10.	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเพณีท้องถิ่นของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
11.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
12.	สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อวางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
13.	ครูและผู้บริหารนำนักเรียนไปร่วมพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมปลูกป่า	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
14.	นำลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ออกบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
15.	เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
16.	จัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาใน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านที่ 3 ด้านการให้บริการชุมชน							
17.	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
18	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
19	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ห้องสมุดของโรงเรียนเพื่อค้นคว้า	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
20	ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาหารโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
21	สถานศึกษาทำ Infographics ลงเพจโรงเรียนที่เป็นความรู้ทั้งด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ เพื่อประชาชนจะได้นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
22	ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
23	ร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน เช่น การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด การร่วมงานของชาวบ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น							
24	โรงเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านได้อย่างหลากหลาย รวมถึงการให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
25	การจัดนิทรรศการทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผลงานทางการศึกษาของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารและครูควรมีความอ่อนน้อมประพฤตินเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
27	จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
28	มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
29	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การขุดลอกคลอง ทำความสะอาดถนนและที่สาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
30	การร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน เช่น การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านที่ 5 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น							
31	การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งานมงคลสมรส งานศพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
32	ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเดินรณรงค์ต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
33	การฝึกทักษะและอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน การใช้สถานที่ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
34	นักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
35	ให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็น

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็น

สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษ
ในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.94	.95	35

ภาคผนวก ง แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในปีการศึกษา 2567 จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้สละเวลาในการให้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง เพื่อทดสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ประกอบการดำเนินการทำวิจัยต่อไป

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
 2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทำให้ผลการค้นคว้าด้วยตนเองเชื่อถือได้ และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่มีผลต่อหน้าที่การงานของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและนำเสนอผลการค้นคว้าด้วยตนเองในภาพรวม
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสิรินทรา กำคำ
นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครู

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

1-5 ปี

6 – 10 ปี

11 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความแล้วกรอณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนและหน่วยงานอื่น โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ คือ

ระดับ 5 ปฏิบัติมากที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ระดับ 4 ปฏิบัติมาก หมายถึง มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

ระดับ 3 ปฏิบัติปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ระดับ 2 ปฏิบัติน้อย หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยครั้ง

ระดับ 1 ปฏิบัติน้อยที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยครั้งมากหรือไม่มีการปฏิบัติเลย

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
ด้านการประชาสัมพันธ์						
1	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสาร เสนอข้อมูลของ สถานศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ					
2	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง					
3	สถานศึกษาเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
4	สถานศึกษามีการจัดการประชุมผู้ปกครอง เพื่อ ชี้แจงการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
5	สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการและสนับสนุนให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม					
6	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียน ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ และสื่อเทคโนโลยี					
7	มีการออกเยี่ยมบ้าน และประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมและความก้าวหน้าในการ ดำเนินงานของโรงเรียน					
8	สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นใน เครือข่ายของชุมชน					

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
9	สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชนที่แท้จริง					
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน						
10	สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ทางศาสนา กิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเพณี ท้องถิ่นของชุมชน					
11	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันวางแผนและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ นักเรียน					
12	สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อ วางแผนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน					
13	ครูและผู้บริหารนำนักเรียนไปร่วมพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมปลูกป่า					
14	ครูและผู้บริหาร นำลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ออกบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน					
ด้านการให้บริการชุมชน						
15	เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการ ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดี งามของท้องถิ่น					
16	จัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้ อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาใน การจัด กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน					
17	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และหา รายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน					

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
18	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของ ท้องถิ่น					
19	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ห้องสมุดของ โรงเรียนเพื่อค้นคว้า					
20	ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ ใหม่ๆแก่ประชาชนในชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับ อาหาร โรคมัยไข้เจ็บต่าง ๆ					
21	สถานศึกษาทำ Infographics ลงเพจโรงเรียนที่เป็น ความรู้ทั้งด้านการศึกษาและด้านอื่นๆเพื่อประชาชน จะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ด้านการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน						
22	ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง					
23	ร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของชุมชน เช่น การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งาน ประจำปีของวัด					
24	โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านอย่าง หลากหลาย รวมถึงการให้ความรู้และบริการทาง วิชาการแก่ชุมชน					
25	การจัดนิทรรศการทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้ ชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผลงานทางการ ศึกษาของโรงเรียน					
26	ผู้บริหารและครูควรมีความอ่อนน้อม ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน					

ข้อที่	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
		5	4	3	2	1
27	จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดงานวันเด็ก					
28	มีการส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการ ตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน					
29	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การชุดลอกคลอง ทำความสะอาดถนนและที่ สาธารณะ					
30	การร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีของ ชุมชน เช่น การแห่เทียนพรรษา งานลอยกระทง งานประจำปีของวัด					
31	การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งานมงคล สมรส งานศพ					
32	ให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น การ เดินรณรงค์ต่าง ๆ					
33	การฝึกทักษะและอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน การ ใช้สถานที่ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น					
34	นักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับ สถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน					
35	ให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวสิรินทรา กำคำ

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	สิรินทรา กำคำ
วัน เดือน ปี เกิด	1 ตุลาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 ค.บ. (ชีววิทยา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	95 หมู่ 1 ตำบลน้ำแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา 56110
ผลงานตีพิมพ์	สิรินทรา กำคำ และณัฐวุฒิ สัพโส. (2568). การศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพื้นที่พิเศษในอำเภอเชียงดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 22(2), อยู่ระหว่างการเผยแพร่. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/jsi

